

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 4.7.2011
KOM(2011) 396 v konečném znění
2011/0176 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o obecných ustanoveních pro makrofinanční pomoc třetím zemím

{SEK(2011) 865 v konečném znění}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Od svého zavedení v roce 1990 se makrofinanční pomoc používá pro poskytování finanční pomoci makroekonomické povahy třetím zemím, které mají krátkodobé potíže s platební bilancí. Dosud bylo schváleno celkem 55 rozhodnutí o makrofinanční pomoci ve prospěch 23 zemí s celkovými závazky ve výši 7,4 miliardy EUR ve formě grantů a půjček.

Makrofinanční pomoc doplňuje financování poskytované Mezinárodním měnovým fondem (MMF) v rámci programu korekce a reforem. To odpovídá skutečnosti, že i když poskytování podpory platební bilance je v rámci globální ekonomické architektury především úlohou MMF, je v některých případech vhodné, aby EU mimořádně doplňovala pomoc MMF zemím, které jí jsou politicky, hospodářsky a zeměpisně blízké.

Kromě existence finančního mechanismu MMF jsou hlavními předpoklady pro poskytnutí makrofinanční pomoci EU zbývající potřeby vnějšího financování, které odhadla Komise ve spolupráci s MMF, a fungování účinných demokratických institucí a mechanismů v přijímající zemi. Po schválení operace makrofinanční pomoci je vyplacení této pomoci podmíněno uspokojivým pokrokem v rámci programu MMF a tím, že přijímající země plní určitá opatření hospodářské a finanční politiky dohodnutá mezi EU a přijímající zemí na základě společného porozumění hlavním hospodářským a strukturálním problémům této země. Makrofinanční pomoc je svou povahou mimořádná a měla by se ukončit, jakmile je dotyčná země schopna své potřeby v oblasti vnějšího financování pokrývat z jiných zdrojů, jako jsou mezinárodní finanční instituce a příliv soukromého kapitálu.

Makrofinanční pomoc významně přispívá k makroekonomické stabilitě v kandidátských, potenciálních kandidátských a sousedních zemích EU a má také příznivé vedlejší účinky na hospodářství EU. Má však některé vlastnosti, které snižují její účinnost a transparentnost. Zejména se v současnosti na makrofinanční pomoc vztahují legislativní rozhodnutí přijímaná zvlášť pro každý případ, což znamená, že zahájení každé jednotlivé operace makrofinanční pomoci pro zemi v krizové situaci vyžaduje zvláštní legislativní rozhodnutí.

1.1. Odůvodnění a cíle návrhu

Prostřednictvím navrhovaného rámcového nařízení má Komise v úmyslu vytvořit formální právní nástroj pro makrofinanční pomoc třetím zemím. Hlavním cílem je dosáhnout vyšší účinnosti makrofinanční pomoci cestou racionalizace jejího rozhodovacího procesu. Jak ukázala celosvětová finanční krize, účinné řešení nouzových situací v makroekonomické a finanční oblasti vyžaduje nástroj pro reakci na krize, který lze použít rychle a efektivně. K tomu je nutný rozhodovací proces, který neobsahuje zdlouhavé postupy a nevede k průtahům. Navrhované nařízení by urychlilo rozhodování o jednotlivých operacích makrofinanční pomoci, aby tento nástroj mohl přijímajícím zemím lépe pomáhat odolávat krátkodobým vnějším finančním tlakům a současně je podporovat při přijímání korekčních opatření určených k obnově udržitelného stavu platební bilance. Možnost použít makrofinanční pomoc rychleji by měla také posílit její doplňkový charakter vzhledem k nástrojům mezinárodních finančních institucí.

Kromě toho by navrhované nařízení uvedlo rozhodovací proces makrofinanční pomoci do souladu s rozhodovacím procesem ostatních nástrojů vnější finanční pomoci EU. Zejména by

Komise měla pravomoc přijímat rozhodnutí o poskytnutí makrofinanční pomoci pod dohledem výboru zástupců členských států v souladu s přezkumným postupem, jenž zavedla nová pravidla pro projednávání ve výborech, která vstoupila v platnost dne 1. března 2011¹.

Cílem navrhovaného rámcového nařízení je také formálně a jasně stanovit základní pravidla upravující makrofinanční pomoc za účelem posílení její transparentnosti a předvídatelnosti, aniž by se však tento nástroj podstatně měnil. Dosud byla makrofinanční pomoc založena na zásadách stanovených v závěrech Rady. Tato takzvaná „genvalská kritéria“² stanoví zeměpisný rozsah, předpoklady a hlavní způsoby provádění makrofinanční pomoci. Uvedená kritéria sloužila jako užitečné vodítko pro dosavadní operace makrofinanční pomoci. Proto by měla být zachována a znovu potvrzena. Navrhované nařízení některá z těchto kritérií aktualizuje a zpřesňuje.

Potřebu přijmout rámcové nařízení s cílem zefektivnit rozhodovací proces makrofinanční pomoci, zavést pro tento nástroj transparentnější právní základ a zpřesnit některá z genvalských kritérií uznal Evropský parlament již v roce 2003 ve svém usnesení o provádění makrofinanční pomoci třetím zemím³.

Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost navíc rozhodnutí o makrofinanční pomoci již nejsou přijímána pouze Radou, ale přijímají se řádným legislativním postupem (spolurozhodování). To podtrhuje nutnost učinit z Parlamentu spolutvůrce pravidel a kritérií upravujících makrofinanční pomoc tím, že se zakotví do základního právního nástroje, který schválí oba spoluzákonodárci. Navrhované rámcové nařízení by genvalským kritériím dalo takovýto formální, právně závazný charakter.

1.2. Obecné souvislosti

Globální finanční krize v letech 2008–2009 ukázala, jak je důležité, aby se EU vybavila kvalitními a rychle použitelnými systémy pro prevenci a řešení krizí, včetně vhodných finančních nástrojů. Proces přijímání jednotlivých legislativních rozhodnutí zvláště pro každou operaci makrofinanční pomoci obvykle vede ke značným prodlevám mezi žádostí určité země o podporu a vyplacením prvních finančních prostředků. Tato skutečnost poškozuje účinnost nástroje, jenž je určen k používání v souvislosti s kritickými situacemi v oblasti platební bilance vyžadujícími rychlou reakci. Uvedený zdoluhavý proces vede k časovým prodlevám mezi schválením programů MMF a operacemi makrofinanční pomoci EU, které jsou s těmito programy spojeny. V souladu s těmito úvahami dospělo metahodnocení minulých operací makrofinanční pomoci z roku 2009⁴ k závěru, že prodlevy při přijímání rozhodnutí o makrofinanční pomoci jsou významným nedostatkem tohoto nástroje – nedostatkem, který by navrhované rámcové nařízení mělo vyřešit. Kromě toho postup spolurozhodování, který se na makrofinanční pomoc vztahuje podle Lisabonské smlouvy, spolu s potřebou poskytnout vnitrostátním parlamentům alespoň osm týdnů na využití práva na přezkoumání nových

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13), jímž se nahrazuje rozhodnutí Rady 1999/468/ES.

² Genvalská kritéria byla naposledy stanovena v závěrech Rady ECOFIN ze dne 8. října 2002.

³ Úř. věst. C 68E, 18.3.2004, s. 86.

⁴ „*Meta-evaluation of Macro-Financial Assistance Operations, 2004–2008. Final Report*“ (Metahodnocení operací makrofinanční pomoci, 2004–2008. Závěrečná zpráva), GHK Consulting, říjen 2009; dokument je k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/economy_finance/evaluation/pdf/final_report_meta_annex_en.pdf.

právních předpisů by mohly vést k dalšímu prodloužení rozhodovacího procesu. To je dalším důvodem, aby byl nyní předložen návrh rámcového nařízení.

1.3. Srovnání s platnými předpisy, které se vztahují na oblast návrhu

Rozhodovací proces

Podle navrhovaného rámcového nařízení by Komise předkládala návrh rozhodnutí o makrofinanční pomoci pro konkrétní země výboru zástupců členských států (dále jen „výbor“). Výbor by vydal stanovisko v souladu s přezkumným postupem, který zavedlo nařízení o postupu projednávání ve výborech, jež vstoupilo v platnost dne 1. března 2011⁵. Tento rozhodovací proces by nahradil současná zdlouhavější legislativní rozhodnutí o makrofinanční pomoci, která se přijímají pro jednotlivé případy.

V souladu s nařízením o postupu projednávání ve výborech by byl uvedený výbor složen ze zástupců členských států a předsedal by mu zástupce Komise bez hlasovacího práva. Postup by měl tuto podobu: Komise by výboru předkládala návrhy rozhodnutí Komise o poskytnutí makrofinanční pomoci třetím zemím (dále jen „návrhy prováděcích aktů“). V případě kladného stanoviska výboru (přijatého kvalifikovanou většinou zástupců členských států) k navrhovaným rozhodnutím by Komise tato rozhodnutí přijala. V případě záporného stanoviska výboru (rovněž přijatého kvalifikovanou většinou zástupců členských států) by Komise rozhodnutí nepřijala, ale mohla by je postoupit odvolacímu výboru nebo předložit pozměněné návrhy. Pokud by nebylo vydáno žádné stanovisko, Komise by návrhy rozhodnutí mohla přesto přijmout, ledaže by s nimi prostá většina členů výboru vyslovila nesouhlas.

Po přijetí rozhodnutí o poskytnutí pomoci třetí zemi v souladu s výše popsáním postupem by Komise operaci makrofinanční pomoci provedla. Komise by přijala memorandum o porozumění stanovující politická opatření spojená s pomocí, k němuž by výbor zaujal stanovisko. Pro tento účel by výbor jednal poradním postupem, protože tato memoranda nemají žádné rozpočtové důsledky ani důsledky pro třetí země překračující rámec důsledků rozhodnutí o poskytnutí pomoci. Po přijetí memoranda o porozumění by Komise pod podmínkou uspokojivého provádění hospodářského programu podporovaného MMF a politických opatření dohodnutých mezi EU a přijímající zemí rozhodla o uvolnění pomoci.

Jak je stanoveno v člancích 10 a 11 nařízení (EU) č. 182/2011, Evropský parlament a Rada by měly přístup k dokumentům týkajícím se činnosti výboru a právo vznést námitky proti návrhům prováděcích aktů předloženým Komisí, pokud by se kterýkoli z těchto orgánů domníval, že uvedené návrhy překračují rámec prováděcích pravomocí stanovených v rámcovém nařízení.

Obecné zásady pro operace makrofinanční pomoci

Vedle změn rozhodovacího procesu by rámcové nařízení také formalizovalo a případně aktualizovalo genvalská kritéria, jimiž se operace makrofinanční pomoci řídí. Tato kritéria byla stanovena v závěrech Rady ECOFIN ze dne 8. října 2002 a potvrzena Hospodářským a finančním výborem v březnu 2006.

- *Mimořádnost*: makrofinanční pomoc má mimořádný charakter; k jejímu použití se přistupuje v jednotlivých případech s cílem pomoci přijímající zemi vypořádat se

⁵ Již zmíněné nařízení (EU) č. 182/2011.

s krátkodobými potížemi v oblasti platební bilance nebo rozpočtu. Měla by se ukončit, jakmile je dotyčná země schopna své potřeby v oblasti vnějšího financování pokrývat z jiných zdrojů.

- *Zeměpisné vymezení:* podle genvalských kritérií je makrofinanční pomoc vyhrazena pro třetí země, které mají těsné politické a hospodářské vazby s EU. Rada v roce 2002 stanovila, že by se tato pomoc měla týkat kandidátských a potenciálních kandidátských zemí, tří evropských zemí SNS (Běloruska, Moldavska a Ukrajiny) a zemí dotčených barcelonským procesem (tj. zemí, které podepsaly nebo mají podepsat evropsko-středomořské dohody o přidružení). Za výjimečných okolností se mohou stát způsobilými i jiné třetí země.

Rámcové nařízení definuje jako země a území způsobilé pro makrofinanční pomoc kandidátské a potenciální kandidátské země, všechny země a území, kterých se týká evropská politika sousedství (včetně zemí jižního Kavkazu: Arménie, Ázerbájdžánu a Gruzie), a jiné třetí země ve výjimečných a řádně odůvodněných případech. Tyto jiné země musí být politicky, hospodářsky a zeměpisně blízké Evropské unii.

- *Politické předpoklady:* v souladu se základními hodnotami EU musí mít potenciální přijímající země účinné demokratické instituce a mechanismy, včetně parlamentního systému více politických stran, a musí dodržovat lidská práva a zásady právního státu.
- *Doplňkovost a sdílení zátěže:* operace makrofinanční pomoci jsou podmíněny existencí a uspokojivým prováděním programu podporovaného MMF v přijímající zemi, který je spojen s využitím finančních prostředků MMF. Za účelem vhodného rozdělení finanční zátěže mezi EU a jiné dárci stanovila genvalská kritéria strop pro příspěvek EU ve výši 60 % zbývajících potřeb vnějšího financování dané země (tj. po očekávané podpoře mezinárodních finančních institucí) u kandidátských a potenciálních kandidátských zemí a ve výši jedné třetiny zbývajících potřeb vnějšího financování u jiných zemí.

Komise sice znovu potvrzuje zásady doplňkovosti vzhledem k podpoře mezinárodních finančních institucí a sdílení zátěže s jinými dárci, ale navrhuje nezahrnout výslovné stropy pro podíl příspěvku v rámci makrofinanční pomoci EU na pokrytí zbývajících potřeb financování přijímajících zemí. To vychází z dosavadní zkušenosti, že chybějící prostředky financování se v některých případech obtížně přesně odhadují. Kromě toho pokud se bilaterální dárci ze zemí mimo EU vůbec podílejí na pokrytí potřeb vnějšího financování zemí sousedících s EU, činí tak obvykle jen v malém rozsahu.

- *Podmíněnost:* zahájení každé operace makrofinanční pomoci je podmíněno tím, že pro dotyčnou zemi existuje program podporovaný MMF, který zahrnuje využití prostředků MMF. Kromě toho se Komise jménem EU s přijímající zemí dohodne na zvláštním souboru politických podmínek. Tyto podmínky jsou stanoveny v memorandu o porozumění.
- *Finanční kázeň:* pokud má makrofinanční pomoc podobu grantu, pocházejí finanční prostředky z rozpočtu EU. Částky poskytnuté ve formě makrofinanční pomoci musí být v souladu se stropy stanovenými pro příslušné rozpočtové prostředky ve víceletých finančních výhledech EU. Má-li pomoc podobu půjčky, vydá Komise jménem EU na kapitálových trzích obligaci, která odpovídá finančním podmínkám dohodnutým s přijímající zemí, a z výnosů poskytne neprodleně půjčku. Kvůli zajištění proti nesplacení půjček přijímajícími zeměmi je obligace EU zaručena záručním fondem, který je dotován

částkou ve výši 9 % nesplacených závazků.

V zájmu posílení finanční kázně a předvídatelnosti nástroje se v rámcovém nařízení navrhuje transparentnější přístup k určování, za jakých okolností se má makrofinanční pomoc poskytovat ve formě půjčky a za jakých ve formě grantu nebo kombinace půjčky a grantu. V souladu s praxí Světové banky a MMF se pro určení formy pomoci používají tato hlavní kritéria: úroveň hospodářského a sociálního rozvoje (průměrná úroveň příjmů, míra chudoby) a udržitelnost dluhu, posuzovaná rovněž s ohledem na schopnost dané země splácet.

1.4. Soulad s ostatními politikami a cíli Unie

Rámcová nařízení byla přijata pro všechny hlavní vnější finanční nástroje EU (nástroj předvstupní pomoci, evropský nástroj sousedství a partnerství, nástroj pro rozvojovou spolupráci, nástroj stability, nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti, humanitární pomoc). Tato nařízení se týkají finančního výhledu na období 2007–2013 a svěřují prováděcí pravomoci Komisi. Postup rozhodování o makrofinanční pomoci, s nímž počítá navrhované rámcové nařízení, je podobný postupu, který se používá u ostatních nástrojů vnějšího financování.

Makrofinanční pomoc a ostatní nástroje vnější pomoci se navzájem podporují. Politická opatření, která budou dohodnuta mezi Komisí a přijímající zemí, jsou v souladu se stávajícími dohodami o partnerství, spolupráci nebo přidružení uzavřenými mezi EU a touto zemí. Kromě toho může makrofinanční pomoc zvýšit účinnost programů podporovaných ostatními vnějšími finančními nástroji EU, zejména pak projektů financovaných v rámci nástroje předvstupní pomoci a evropského nástroje sousedství a partnerství, především tím, že svou podmíněností přispěje k zajištění vhodného celkového rámce pro makroekonomickou stabilitu a strukturální reformy. Na druhé straně jsou politická opatření obsažená v memorandech o porozumění týkajících se operací makrofinanční pomoci často podporována technickou pomocí, kterou EU poskytuje v rámci běžných nástrojů spolupráce, jakož i odvětvovými akcemi stanovenými v rámci operací přímé rozpočtové podpory. Tato opatření také doplňují cíle v oblasti správy veřejných financí a další cíle dlouhodobějších operací odvětvové rozpočtové podpory EU.

2. KONZULTACE ZÚČASTNĚNÝCH STRAN A POSOUZENÍ DOPADŮ

V roce 2009 provedla Komise za podpory externích odborníků komplexní metahodnocení operací makrofinanční pomoci uskutečněných v období 2004–2008. V souvislosti s tímto metahodnocením Komise v květu 2009 uspořádala pracovní setkání na vysoké úrovni, kterého se zúčastnili úředníci z příslušných útvarů Komise, z MMF a ze Světové banky. Navrhované rámcové nařízení je v souladu s výsledky uvedeného metahodnocení a proběhlých konzultací, během nichž byla zdůrazněna nutnost rychlejšího rozhodovacího procesu a transparentnějšího právního základu. Je rovněž v souladu s usnesením o provádění makrofinanční pomoci, které přijal Evropský parlament v roce 2003⁶ a ve kterém se vyzývá k přijetí rámcového nařízení za účelem zrychlení rozhodovacích postupů a vytvoření jasnějšího právního základu. Komise neprováděla formální posouzení dopadů, protože hlavním cílem navrhovaného rámcového nařízení je změna postupu rozhodování EU o operacích makrofinanční pomoci, a nikoli

⁶ Úř. věst. C 68E, 18.3.2004, s. 86.

změna podstaty tohoto nástroje. Dopad navrhovaného nařízení je poměrně podrobně posouzen v pracovním dokumentu útvarů Komise, který je k tomuto návrhu připojen.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

3.1. Právní základ

Na rozdíl od stavu podle Smlouvy o ES zahrnuje článek SFEU upravující hospodářskou a finanční spolupráci se třetími zeměmi (článek 212 SFEU) makrofinanční pomoc. Tento článek představuje právní základ pro rozhodnutí o makrofinanční pomoci přijatá od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost. Jestliže je však zemí přijímající makrofinanční pomoc rozvojová země, rozhodnutí by se přijalo na základě článku 209 SFEU, který upravuje rozvojovou spolupráci EU. Jelikož navrhované nařízení vytváří rámec pro budoucí operace makrofinanční pomoci ve třetích zemích postižených krizí, má stejný právní základ jako rozhodnutí o makrofinanční pomoci pro jednotlivé země přijímaná po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost, tedy články 209 a 212 SFEU.

Dále se navrhuje, aby Komise mohla přijímat rozhodnutí o makrofinanční pomoci pro konkrétní země pod dohledem výboru zástupců členských států. Tím se uznává skutečnost, že makrofinanční pomoc patří do kategorie právně závazných aktů, které je třeba provádět jednotně, tedy centrálně, a které se řídí článkem 291 SFEU o prováděcích pravomocích svěřených Komisi, zejména pak odstavcem 2 tohoto článku. Protože rozhodnutí o makrofinanční pomoci jsou návrhy prováděcích aktů se značnými rozpočtovými důsledky, výše uvedený výbor zástupců členských států by jednal v souladu s přezkumným postupem, který zavedlo nařízení o postupu projednávání ve výborech⁷.

3.2. Zásada subsidiarity

Navrhované rámcové nařízení se týká finanční pomoci EU třetím zemím, což je oblast sdílené pravomoci EU. Nástroj makrofinanční pomoci je v souladu se zásadou subsidiarity, protože cíle obnovit krátkodobou makroekonomickou stabilitu v třetích zemích může efektivněji a účinněji dosáhnout EU než členské státy jednotlivě. EU jako celek může sdružit finanční zdroje a jednat s přijímajícími zeměmi o způsobech pomoci a politických podmínkách jako jeden partner.

3.3. Zásada proporcionality

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality. Je to zaručeno tím, že se budou i nadále uplatňovat hlavní zásady makrofinanční pomoci, jako jsou doplňkovost ve vztahu k podpoře od mezinárodních finančních institucí a sdílení zátěže s jinými dárci; tak je zajištěno, že EU nebude pokrývat nepatříčně velkou část chybějících prostředků financování přijímající země. Proporcionalita je navíc zajištěna tím, že makrofinanční pomoc nepřekročí rámec schválených rozpočtových prostředků a je v souladu s víceletými finančními výhledy.

3.4. Volba nástrojů

Navrhované rámcové nařízení zásadním způsobem nemění podstatu makrofinanční pomoci jako nástroje; místo toho se zaměřuje na racionalizaci rozhodovacího procesu. V případě

⁷ Již zmíněné nařízení (EU) č. 182/2011.

finančního nástroje typu makrofinanční pomoci, který je řízen centrálně Komisí pro celou EU, je vhodným právním nástrojem k dosažení této racionalizace nařízení (a nikoli směrnice). Rámcové nařízení uvede postupy rozhodování o makrofinanční pomoci do souladu s postupy ostatních nástrojů vnější pomoci a současně představuje příležitost k dosažení dalších cílů souvisejících s makrofinanční pomocí, jako jsou formalizace a aktualizace genvalských kritérií a zajištění jejich formálního schválení jak Radou, tak Parlamentem.

Možným alternativním způsobem, jak dosáhnout hlavního cíle, tj. racionalizace rozhodovacího procesu makrofinanční pomoci, by bylo pravidelné používání článku 213 SFEU pro makrofinanční pomoc. Tento článek dává Radě pravomoc přijmout „na návrh Komise nezbytná rozhodnutí“, „vyžaduje-li situace ve třetí zemi naléhavou finanční pomoc ze strany Unie“. Jak však zdůraznily právní služby Rady a Komise, používání naléhavého postupu jako běžného právního základu pro všechny operace nebo většinu operací v rámci určitého nástroje, jako je makrofinanční pomoc, by nebylo vhodné.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Navrhované rámcové nařízení samo o sobě neznamená změnu současné praxe, pokud jde o počet operací makrofinanční pomoci nebo částky poskytované v rámci jednotlivých operací. Stejně jako u kteréhokoli nástroje pro reakci na krizi jsou počet a rozsah operací určovány četností a závažností hospodářských a finančních krizí. Makrofinanční pomoc v každém případě zůstane v souladu se současnými finančními výhledy pro období 2007–2013 a s rozpočtovými prostředky, s nimiž se v těchto výhledech počítá.

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o obecných ustanoveních pro makrofinanční pomoc třetím zemím

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 209 a 212 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Evropská unie je významným poskytovatelem hospodářské, finanční a technické pomoci třetím zemím. Makrofinanční pomoc Unie (dále jen „makrofinanční pomoc“) se osvědčila jako účinný nástroj hospodářské stabilizace a jako motivační faktor strukturálních reforem v přijímajících zemích. V souladu se svou celkovou politikou vůči kandidátským, potenciálním kandidátským a sousedním zemím by Unie měla mít možnost poskytovat těmto zemím makrofinanční pomoc s cílem vytvořit zónu sdílené stability, bezpečnosti a prosperity.
- (2) V současnosti je makrofinanční pomoc třetím zemím založena na rozhodnutích Evropského parlamentu a Rady, která se přijímají *ad hoc* pro jednotlivé země. Tato skutečnost snižuje efektivitu a účinnost pomoci, protože způsobuje zbytečné prodlevy mezi podáním žádosti o makrofinanční pomoc a jejím skutečným prováděním.
- (3) Rámec pro poskytování makrofinanční pomoci třetím zemím, s nimiž má Unie důležité politické, hospodářské a obchodní vazby, by měl účinnost této pomoci zvýšit. Mělo by být zejména možné poskytovat makrofinanční pomoc třetím zemím s cílem motivovat je k přijetí opatření hospodářské politiky, jež pravděpodobně povedou k vyřešení krize platební bilance.
- (4) Ve svém usnesení o provádění makrofinanční pomoci třetím zemím ze dne 3. června 2003¹ Evropský parlament vyzval k přijetí rámcového nařízení o makrofinanční pomoci, které by zrychlilo rozhodovací proces a představovalo formální a transparentní základ pro tento finanční nástroj.

¹ Úř. věst. C 68E, 18.3.2004, s. 86.

- (5) Přijetím obecného nařízení o makrofinanční pomoci založeného na člancích 209 a 212 nejsou dotčena ustanovení článku 213 Smlouvy, který upravuje naléhavou finanční pomoc třetím zemím, ani související výsady Rady.
- (6) V roce 2006 Unie přepracovala a racionalizovala svůj rámec pro vnější pomoc, aby dosáhla jeho větší účinnosti. Pro všechny hlavní vnější finanční nástroje přijala rámcová nařízení svěřující prováděcí pravomoci Komisi. Makrofinanční pomoc je v současnosti jediným významným nástrojem, pro který rámcové nařízení neexistuje.
- (7) Ve svých závěrech ze dne 8. října 2002 Rada stanovila kritéria (takzvaná genvalská kritéria), podle kterých se mají operace makrofinanční pomoci EU řídit.² Je vhodné, aby tato kritéria byla formálně stanovena v právním aktu, který schválí jak Parlament, tak Rada, a aby byla současně aktualizována a zpřesněna.
- (8) Měly by být předem stanoveny vhodné postupy a nástroje, které Unii umožní zajistit pohotové poskytnutí makrofinanční pomoci, zvláště v případě, kdy okolnosti vyžadují okamžité kroky. Tím by se rovněž zvýšila jasnost a transparentnost kritérií pro provádění makrofinanční pomoci.
- (9) Komise by měla zajistit, aby makrofinanční pomoc byla v souladu s hlavními zásadami, cíli a opatřeními v různých oblastech vnější činnosti i ostatních příslušných politik Unie.
- (10) Makrofinanční pomoc by měla podpořit závazky přijímajících zemí vůči hodnotám, které mají společné s Unií, včetně demokracie, právního státu, řádné správy věcí veřejných, dodržování lidských práv, udržitelného rozvoje a snižování chudoby, jakož i vůči zásadám otevřeného a spravedlivého obchodu založeného na pravidlech.
- (11) Konkrétní cíle jednotlivých operací makrofinanční pomoci by měly zahrnovat posílení efektivnosti, transparentnosti a odpovědnosti správy veřejných financí v přijímajících zemích. Komise by měla pravidelně kontrolovat plnění těchto cílů.
- (12) Jelikož cíle tohoto nařízení, kterým je přispět k makroekonomické stabilizaci v partnerských třetích zemích, nemůže být uspokojivě dosaženo členskými státy a z důvodu rozsahu dané činnosti jej může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (13) Makrofinanční pomoc by měla doplňovat zdroje poskytnuté Mezinárodním měnovým fondem a dalšími mnohostrannými finančními institucemi a příslušná zátěž by měla být spravedlivě sdílena s jinými dárci. Makrofinanční pomoc by měla zajišťovat přidanou hodnotu ze zapojení Unie.
- (14) V zájmu zajištění účinné ochrany finančních zájmů Unie souvisejících s makrofinanční pomocí je nezbytné stanovit vhodná opatření přijímajících zemí v oblasti prevence a potírání podvodů, korupce a jakýchkoli jiných nesrovnalostí souvisejících s touto pomocí, jakož i kontroly ze strany Komise a audity Účetního dvora.

² Závěry Rady ECOFIN: „Přezkum makrofinanční pomoci EU a schopnosti ES poskytovat půjčky a záruky v rámci vnější činnosti“, 8. října 2002.

- (15) Aby byly zajištěny jednotné podmínky provádění tohoto nařízení, pokud jde o schvalování a řízení operací makrofinanční pomoci v přijímajících zemích, měly by být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí³.
- (16) Pro přijímání prováděcích rozhodnutí stanovujících výši, formu, trvání a obecné podmínky jednotlivých operací makrofinanční pomoci by se měl používat přezkumný postup, protože tato rozhodnutí mají významné rozpočtové důsledky.
- (17) Pro přijímání memorand o porozumění, která stanoví opatření hospodářské politiky spojená s makrofinanční pomocí Unie, by se měl používat poradní postup, protože memorandum o porozumění není prováděcím aktem s obecnou působností ani aktem spojeným s rozpočtovými důsledky či důsledky pro třetí země překračujícími rámec důsledků, které již vyplývají z rozhodnutí o poskytnutí pomoci,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Cíl a oblast působnosti pomoci

1. Tímto nařízením se stanoví obecná ustanovení o poskytování makrofinanční pomoci způsobilým třetím zemím a územím uvedeným v článku 2.
2. Makrofinanční pomoc je mimořádný finanční nástroj účelově nevázané všeobecné podpory platební bilance způsobilých třetích zemí a území. Jejím cílem je obnovit udržitelný stav vnějšího financování zemí, které mají s vnějším financováním potíže. Podporuje provádění účinných opatření zaměřených na korekci a strukturální reformy a určených k nápravě problémů v oblasti platební bilance.
3. Makrofinanční pomoc může být poskytnuta za podmínky, že existují významné zbývající potřeby vnějšího financování, které byly zjištěny společně s mnohostrannými finančními institucemi a na jejichž pokrytí nestačí prostředky poskytnuté Mezinárodním měnovým fondem (dále jen „MMF“) a jinými mnohostrannými institucemi, a to navzdory provádění účinných programů hospodářské stabilizace a reforem.
4. Makrofinanční pomoc má dočasnou povahu a ukončí se, jakmile se vnější finanční situace přijímající země vrátí k udržitelnému stavu.

Článek 2

Způsobilé země

Pro makrofinanční pomoc jsou způsobilé tyto třetí země a území:

³ Úř. věst. L 55, 28.11.2011, s. 13.

- a) kandidátské a potenciální kandidátské země, jejichž seznam je uveden v příloze I bodě 1 tohoto nařízení;
- b) země a území, kterých se týká evropská politika sousedství, jejichž seznam je uveden v příloze I bodě 2 tohoto nařízení;
- c) jiné třetí země ve výjimečných a řádně odůvodněných případech. Tyto země musí být politicky, hospodářsky a zeměpisně blízké Evropské unii.

Článek 3

Forma pomoci

1. Makrofinanční pomoc má formu půjčky nebo grantu nebo kombinace půjčky a grantu. Při rozhodování o vhodné formě vezme Komise v potaz úroveň hospodářského rozvoje přijímající země posuzovanou podle příjmů na obyvatele a míry chudoby, jakož i její schopnost splácet určenou podle analýzy udržitelnosti dluhu.
2. Jestliže má makrofinanční pomoc formu půjčky, je Komise zmocněna půjčit si jménem Unie nezbytné finanční prostředky na kapitálových trzích nebo od finančních institucí a dále je půjčit přijímající zemi.
3. Výpůjční a úvěrové operace se uskuteční v eurech se stejným dnem připsání a Unie se nesmí týkat změna splatnosti ani riziko směnných kurzů či riziko úrokových sazeb.
4. Veškeré náklady vzniklé Unii v souvislosti s výpůjčními a úvěrovými operacemi hradí přijímající země.
5. Pokud okolnosti umožní snížení úrokové sazby půjčky, může Komise na žádost přijímající země zcela nebo částečně refinancovat svou původní půjčku nebo restrukturalizovat odpovídající finanční podmínky. Refinanční a restrukturalizační operace se uskuteční v souladu s podmínkami stanovenými v odstavci 4 a nesmí vést k prodloužení průměrné splatnosti dotyčné půjčky ani ke zvýšení částky nesplacené jistiny ke dni refinancování nebo restrukturalizace.

Článek 4

Finanční ustanovení

1. Částky makrofinanční pomoci poskytnuté podle tohoto nařízení formou grantů musí být v souladu s rozpočtovými prostředky stanovenými ve víceletém finančním rámci.
2. Částky makrofinanční pomoci poskytnuté podle tohoto nařízení ve formě půjček musí být kryty dotací v souladu s nařízením Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se zřizuje Záruční fond pro vnější vztahy⁴.

⁴ Úř. věst. L 145, 10.6.2009, s. 10.

3. Roční rozpočtové prostředky schvaluje rozpočtový orgán v mezích finančního rámce. Odpovídající referenční částky pro období 2011 až 2013 jsou uvedeny v příloze II.

Článek 5

Výše pomoci

1. Výše pomoci je založena na zbývajících potřebách vnějšího financování přijímající země. Tyto potřeby stanoví Komise ve spolupráci s mezinárodními finančními institucemi na základě komplexního a kvalitně zdokumentovaného kvantitativního posouzení. Komise bude zejména vycházet z nejnovějších projekcí platební bilance dotyčné země, které vypracoval MMF, a zohlední očekávané finanční příspěvky od mnohostranných dárců.
2. Při určování částek makrofinanční pomoci se vezme rovněž v úvahu nutnost zajistit spravedlivé sdílení zátěže s jinými dárci.
3. V případě, že se potřeby financování přijímající země během období vyplacení makrofinanční pomoci podstatně sníží, může Komise v souladu s čl. 14 odst. 2 rozhodnout, že sníží výši finančních prostředků poskytovaných v rámci pomoci, pozastaví pomoc nebo ji zruší.

Článek 6

Podmíněnost

1. Předpokladem poskytnutí makrofinanční pomoci je, že přijímající země uplatňuje účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému více politických stran, právního státu a dodržování lidských práv.
2. Makrofinanční pomoc je podmíněna existencí programu MMF spojeného s využitím zdrojů MMF.
3. Vyplacení pomoci je podmíněno uspokojivými dosavadními výsledky programu MMF. Dále je podmíněno tím, že je v určitém časovém rámci prováděna řada jasně vymezených opatření hospodářské politiky zaměřených na strukturální reformy, která budou dohodnuta mezi Komisí a přijímající zemí a budou stanovena v memorandu o porozumění.
4. Za účelem ochrany finančních zájmů Unie a posílení správy věcí veřejných v přijímajících zemích zahrnuje memorandum o porozumění opatření zaměřená na zvýšení efektivnosti, transparentnosti a odpovědnosti systémů správy veřejných financí.
5. Při navrhování politických opatření je třeba náležitě zohlednit také pokrok v oblasti vzájemného otevírání trhů, rozvoj spravedlivého obchodu založeného na pravidlech a další priority v rámci vnější politiky Unie.
6. Politická opatření musí být v souladu se stávajícími dohodami o partnerství, dohodami o spolupráci nebo dohodami o přidružení uzavřenými mezi Unií a

přijímající zemí a s programy makroekonomické korekce a strukturálních reforem, které přijímající země provádí s podporou MMF.

Článek 7

Postup

1. Země, která usiluje o to, aby jí byla poskytnuta makrofinanční pomoc, o tuto pomoc písemně požádá Komisi.
2. Jsou-li splněny podmínky uvedené v člancích 1, 2, 4 a 6, Komise makroekonomickou pomoc poskytne v souladu s čl. 14 odst. 2.
3. V rozhodnutí o poskytnutí půjčky se uvede částka, maximální průměrná splatnost a maximální počet splátek makrofinanční pomoci. V rozhodnutí o poskytnutí grantu se uvede částka a maximální počet splátek. V obou případech se stanoví období dostupnosti makrofinanční pomoci. Toto období zpravidla nepřekročí tři roky.
4. Po schválení rozhodnutí o poskytnutí makrofinanční pomoci Komise v souladu s čl. 14 odst. 3 dohodne s přijímající zemí politická opatření uvedená v čl. 6 odst. 3, 4, 5 a 6.
5. Po schválení rozhodnutí o poskytnutí makrofinanční pomoci Komise s přijímající zemí dohodne podrobné finanční podmínky této pomoci. Tyto podmínky se stanoví v dohodě o grantu nebo v dohodě o půjčce.
6. Komise informuje Evropský parlament a Radu o vývoji pomoci pro konkrétní zemí a předloží jim příslušné dokumenty.

Článek 8

Provádění a finanční řízení

1. Pomoc podle tohoto nařízení Komise provádí v souladu s nařízením (ES, Euratom) č. 1605/2002⁵ a jeho prováděcími pravidly⁶.
2. Provádění makrofinanční pomoci podléhá přímému centralizovanému řízení.
3. Rozpočtové závazky se přijímají na základě rozhodnutí přijatých Komisí v souladu s tímto článkem. Rozpočtové závazky týkající se pomoci určené na několik rozpočtových let se mohou rozdělit do ročních splátek.

⁵ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství (Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1).

⁶ Nařízení Komise (ES, Euratom) č. 2342/2002 ze dne 23. prosince 2002 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství (Úř. věst. L 357, 31.12.2002, s. 1).

Článek 9

Vyplácení pomoci

1. Makrofinanční pomoc se vyplatí centrální bance přijímající země.
2. Pomoc se vyplatí v po sobě jdoucích splátkách, jejichž vyplacení je podmíněno plněním podmínek uvedených v čl. 6 odst. 2 a 3.
3. Komise pravidelně ověřuje, že jsou podmínky uvedené v čl. 6 odst. 2 a 3 nadále plněny.
4. V případě, že podmínky uvedené v čl. 6 odst. 2 a 3 plněny nejsou, může Komise vyplácení pomoci dočasně pozastavit, snížit nebo zrušit.

Článek 10

Podpůrná opatření

1. Rozpočtové prostředky Unie mohou být v mezích uvedených v čl. 4 odst. 1 použity na pokrytí výdajů spojených s činnostmi, jako je příprava, sledování, kontrola, provádění auditů a hodnocení operací makrofinanční pomoci, nezbytnými pro provádění tohoto nařízení a pro dosažení jeho cílů.
2. Činnosti uvedené v odstavci 1 se provádějí prostřednictvím konzultantských smluv.
3. Pokud jednotková hodnota těchto konzultantských smluv překročí 250 000 EUR, podepisuje je Komise postupem stanoveným v čl. 14 odst. 2.

Článek 11

Ochrana finančních zájmů Unie

1. Přijímající země pravidelně kontrolují, že bylo financování z rozpočtu Unie použito řádně, přijímají vhodná opatření pro předcházení nesrovnalostem a podvodům a v případě potřeby podniknou právní kroky s cílem vymoci veškeré finanční prostředky poskytnuté podle tohoto nařízení, které byly obdrženy neoprávněně.
2. Veškeré dohody vyplývající z tohoto nařízení obsahují ustanovení zajišťující ochranu finančních zájmů Evropské unie, zejména s ohledem na podvody, korupci a jakékoli jiné nesrovnalosti, v souladu s nařízením (Euratom, ES) č. 2988/95⁷, nařízením (Euratom, ES) č. 2185/96⁸ a nařízením (ES) č. 1073/1999⁹.

⁷ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁸ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 ze dne 25. května 1999 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) (Úř. věst. L 136, 31.5.1999, s. 1).

3. Memorandum o porozumění uvedené v čl. 6 odst. 3 výslovně opravňuje Komisi a Účetní dvůr k provádění auditů, včetně auditů na základě dokladů a auditů na místě, například operačních hodnocení. Toto memorandum také výslovně opravňuje Komisi nebo její zástupce k provádění kontrol a inspekcí na místě stanovených v nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96.
4. Během provádění makrofinanční pomoci Komise prostřednictvím operačních hodnocení kontroluje řádnost finančních opatření, správních postupů a mechanismů vnitřní a vnější kontroly přijímající země, které mají pro tuto pomoc význam.
5. Jestliže se prokáže, že se přijímající země v souvislosti s řízením pomoci podle tohoto nařízení dopustila jakéhokoli podvodu, korupce nebo jakékoli jiné protiprávní činnosti poškozující finanční zájmy Unie, je Komise oprávněna požadovat vrácení grantu v plném rozsahu a/nebo předčasné splacení půjčky.

Článek 12

Hodnocení

1. Komise pravidelně hodnotí výsledky a účinnost makrofinanční pomoci, aby zjistila, zda byly splněny příslušné cíle, a aby mohla podávat doporučení za účelem zlepšení budoucích operací.
2. Komise zasílá Evropskému parlamentu a Radě zprávy o hodnocení *ex post*, v nichž posuzuje, do jaké míry nedávno dokončené operace makrofinanční pomoci přispěly k dosažení cílů pomoci.

Článek 13

Výroční zpráva

1. Komise prověřuje pokrok dosažený při provádění opatření přijatých podle tohoto nařízení a každoročně Evropskému parlamentu a Radě předkládá zprávu o provádění makrofinanční pomoci.
2. Ve výroční zprávě se posoudí hospodářská situace a vyhlídky přijímajících zemí, jakož i pokrok dosažený při provádění politických opatření uvedených v čl. 6 odst. 3.

Článek 14

Výbor

1. Komisi je nápomocen výbor.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.
3. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 4 nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 15

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie* a pozbývá platnosti dnem 31. prosince 2013.

V Bruselu dne [...].

*Za Evropský parlament
předseda/předsedkyně*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*

PŘÍLOHA I

ZPŮSOBILÉ ZEMĚ A ÚZEMÍ PODLE ČL. 2 PÍSM. A) A B)

1. Kandidátské a potenciální kandidátské země

Albánie

Bosna a Hercegovina

Chorvatsko

Island

Kosovo (podle rezoluce RB OSN 1244/99)

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Černá hora

Srbsko

Turecko

2. Země a území, kterých se týká evropská politika sousedství

Alžírsko

Arménie

Ázerbájdžán

Bělorusko

Egypt

Gruzie

Izrael

Jordánsko

Libanon

Libye

Moldavsko

Maroko

Okupované palestinské území

Sýrie

Tunisko

Ukrajina

PŘÍLOHA II

REFERENČNÍ ČÁSTKY UVEDENÉ V ČL. 4 ODS. 3

Rozpočtová linie	Referenční částky v tis. EUR		
	2011 ¹	2012	2013
Závazky týkající se grantů v rámci makroekonomické pomoci (rozpočtová linie 01 03 02)	104 869	104 900	137 436

¹ Prostředky uvedené v rozpočtu na rok 2011.

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU

1.1. Název návrhu/podnětu

Nařízení Evropského parlamentu a Rady o obecných ustanoveních pro makrofinanční pomoc třetím zemím

1.2. Příslušné oblasti politik podle členění ABM/ABB¹

Oblast politiky: Hlava 01 – Hospodářské a finanční záležitosti

Činnost: 03 – Mezinárodní hospodářské a finanční záležitosti

1.3. Povaha návrhu/podnětu

☐ Návrh/podnět se týká **nové akce**

☐ Návrh/podnět se týká **nové akce následující po pilotním projektu / přípravné akci²**

☒ Návrh/podnět se týká **prodloužení stávající akce**

☐ Návrh/podnět se týká **akce přesměrované na jinou akci**

1.4. Cíle

1.4.1. Víceletý strategický cíl Komise sledovaný návrhem/podnětem

„Podporovat prosperitu i za hranicemi EU“

Hlavní oblastí související činnosti GŘ ECFIN je rozvoj, sledování a provádění makrofinanční pomoci třetím zemím ve spolupráci s příslušnými mezinárodními finančními institucemi.

1.4.2. Specifické cíle a příslušné aktivity ABM/ABB

Specifický cíl č. 3: „Poskytování makrofinanční pomoci třetím zemím při řešení krizových situací platební bilance a obnovení udržitelnosti vnějšího zadlužení.“

Příslušné aktivity ABM/ABB: Mezinárodní ekonomické a finanční vztahy. Globální řízení.

¹ ABM: řízení podle činností (Activity-Based Management) – ABB: sestavování rozpočtu podle činností (Activity-Based Budgeting).

² Uvedené v čl. 49 odst. 6 písm. a) nebo b) finančního nařízení.

1.4.3. *Očekávané výsledky a dopady*

Hlavním cílem navrhovaného rámcového nařízení je zvýšit účinnost nástroje makrofinanční pomoci prostřednictvím racionalizace jeho rozhodovacího procesu.

Jak ukázala celosvětová finanční krize, účinné řešení nouzových situací v makroekonomické a finanční oblasti vyžaduje nástroj pro reakci na krize, který lze použít rychle a efektivně. K tomu je nutný systém rozhodování, který neobsahuje zdlouhavé postupy. Navrhované nařízení by urychlilo rozhodování o jednotlivých operacích makrofinanční pomoci, aby tento nástroj mohl přijímajícím zemím lépe pomáhat odolávat krátkodobým vnějším finančním tlakům a současně je podporovat při přijímání opatření určených k obnově udržitelného stavu platební bilance.

Podle navrhovaného nařízení by Komise mohla přijímat rozhodnutí o makrofinanční pomoci konkrétním zemím pod dohledem výboru složeného ze zástupců členských států, kterému by předsedal zástupce Komise, v souladu s přezkumným postupem. To by ve srovnání s postupem rozhodování o jednotlivých případech, který se uplatňoval u dosavadních rozhodnutí, umožnilo rychlejší rozhodovací proces.

Rámcové nařízení sice představuje nový právní nástroj, ale podstatu makrofinanční pomoci nemění.

1.4.4. *Ukazatele výsledků a dopadů*

Provádění operací makrofinanční pomoci, o kterých bude rozhodnuto podle navrhovaného nařízení, se bude sledovat na základě systému pravidelného podávání zpráv o ukazatelích, jež budou u operací makrofinanční pomoci dohodnuty, na základě prohlášení o shodě předkládaných orgány přijímající země před vyplacením prostředků a na základě dokumentů MMF.

Stejně jako nyní bude každá operace makrofinanční pomoci předmětem hodnocení *ex ante* a hodnocení *ex post*, které provede Komise nebo její řádně zmocnění zástupci do dvou let od skončení operace. V navrhovaném nařízení se počítá s výroční zprávou Radě a Evropskému parlamentu, která bude obsahovat posouzení provádění operací makrofinanční pomoci.

1.5. **Odůvodnění návrhu/podnětu**

1.5.1. *Potřeby, které mají být uspokojeny v krátkodobém nebo dlouhodobém horizontu*

Nebyly určeny žádné konkrétní požadavky, které by měly být pro přijetí návrhu splněny.

Aby byla země způsobilá pro získání makrofinanční pomoci, musí splnit řadu předpokladů. Tyto předpoklady jsou v rámcovém nařízení uvedeny.

1.5.2. *Přidaná hodnota ze zapojení EU*

Cílem finanční podpory, která je poskytována v rámci operací makrofinanční pomoci, i politických opatření spojených s těmito operacemi je podporovat agendu EU vůči přijímajícím zemím, a to zejména podporováním makroekonomické a politické stability v sousedství EU. Politická opatření spojená s makrofinanční pomocí zahrnují vybraná ustanovení související v příslušných případech s dohodami,

kteře se týkají přistoupení, dohodami o stabilizaci a přidružení, dohodami o partnerství a spolupráci a akčními plány v rámci evropské politiky sousedství či jinými rovnocennými dokumenty. Zahrnují také další podmínky zaměřené na podporu udržitelného stavu platební bilance a rozpočtu, zvýšení potenciálního růstu, podporu integrace a sbližování právních předpisů s EU, jakož i na posílení správy veřejných financí.

Díky operacím makrofinanční pomoci může EU jako celek sdružit finanční zdroje a jednat s přijímajícími zeměmi o způsobech pomoci a politických podmínkách jako jeden subjekt.

Tím, že doplňuje zdroje poskytnuté mezinárodními finančními institucemi a dalšími dárci, přispívá makrofinanční pomoc EU k celkové účinnosti finanční podpory dohodnuté mezinárodními společenstvím dárců.

1.5.3. Závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti

Vedle hodnocení specifických pro jednotlivé země bylo v roce 2009 provedeno metahodnocení operací makrofinanční pomoci, které přezkoumalo hodnocení sedmi jednotlivých operací makrofinanční pomoci provedených v letech 2004 až 2008. Jedním ze zjištění metahodnocení byly prodlevy v rozhodovacím procesu makrofinanční pomoci, které byly v metahodnocení označeny za významný nedostatek tohoto nástroje, zejména ve srovnání se zásahy mezinárodních finančních institucí.

Metahodnocení dospělo rovněž k závěru, že operace makrofinanční pomoci mají celkově kladný dopad na provádění strukturálních reforem v přijímajících zemích, zvláště pokud jde o reformy veřejných financí a reformy finančního sektoru.

1.5.4. Provázanost a možná synergie s dalšími relevantními nástroji

Jak je uvedeno výše, operace makrofinanční pomoci doplňují zásahy mezinárodních finančních institucí, zejména MMF, a jsou s nimi těsně koordinovány.

Makrofinanční pomoc a ostatní nástroje vnější pomoci EU se navzájem podporují. Makrofinanční pomoc může zvýšit účinnost programů podporovaných ostatními vnějšími finančními nástroji EU, zvláště nástrojem předvstupní pomoci a evropským nástrojem sousedství a partnerství, tím, že přispěje k zajištění vhodného celkového rámce pro makroekonomickou stabilitu a strukturální reformy. Na druhé straně jsou některá politická opatření spojená s operacemi makrofinanční pomoci často podporována technickou pomocí, kterou EU poskytuje v rámci běžných nástrojů spolupráce, a odvětvovými akcemi stanovenými v rámci operací přímé rozpočtové podpory. Tato opatření také doplňují cíle v oblasti správy veřejných financí a další cíle dlouhodobějších operací přímé rozpočtové podpory.

1.6. Doba trvání akce a finanční dopad

X Časově omezený návrh/podnět

- ☐ Návrh/podnět s platností od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR
- X Finanční dopad od roku 2011 do roku 2013

☐ **Časově neomezený návrh/podnět**

- Provádění s obdobím rozběhu od RRRR do RRRR,
- poté plné fungování.

1.7. Předpokládaný způsob řízení³

X Přímé centralizované řízení Komisí

☐ **Nepřímé centralizované řízení** ze strany následujících subjektů pověřených úkoly plnění rozpočtu:

- ☐ výkonných agentur
- ☐ subjektů zřízených Společenstvími⁴
- ☐ vnitrostátních veřejnoprávních subjektů / subjektů pověřených výkonem veřejné služby
- ☐ osob pověřených prováděním zvláštních opatření podle hlavy V Smlouvy o Evropské unii a označených v příslušném základním právním aktu ve smyslu článku 49 finančního nařízení

☐ **Sdílené řízení** s členskými státy

☐ **Decentralizované řízení** s třetími zeměmi

☐ **Společné řízení** s mezinárodními organizacemi (*upřesněte*)

Pokud vyberete více způsobů řízení, upřesněte je v části „Poznámky“.

Poznámky:

Dohled nad pomocí probíhá za aktivní spolupráce delegací EU.

2. SPRÁVNÍ OPATŘENÍ

2.1. Pravidla pro sledování a podávání zpráv

Viz bod 1.4.4 výše.

2.2. Systém řízení a kontroly

2.2.1. Zjištěná rizika

Operace makrofinanční pomoci jsou spojeny jak se svěřeneckými, tak s politickými riziky.

³ Vysvětlení způsobů řízení spolu s odkazem na finanční nařízení jsou k dispozici na stránkách BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

⁴ Uvedené v článku 185 finančního nařízení.

Existuje riziko, že by makrofinanční pomoc mohla být použita podvodně. Toto riziko souvisí s faktory, jako je nezávislost centrální banky, kvalita systémů řízení a správních postupů, kontrolní a dozorové funkce ve finančních okruzích, bezpečnost IT systémů a odpovídající kapacity interního a externího auditu v přijímající zemi.

Pokud jde o politická rizika, jsou operace makrofinanční pomoci založeny na předpokladu, že vláda přijímající země bude i nadále odhodlána plnit program korekce a reforem dohodnutý s MMF. Existuje riziko, že vlády přijímajících zemí nebudou plnit podmínky programu MMF, protože se může ukázat, že cíle jsou obtížněji dosažitelné, než se předpokládalo, a protože se mohou změnit politické podmínky.

Konečně existuje také omezené riziko, že makrofinanční pomoc poskytnutá ve formě půjček nebude splacena. Program makroekonomické korekce a reforem podporovaný operací makrofinanční pomoci a souvisejícím finančním mechanismem MMF napomáhají ke snížení tohoto rizika tím, že přispívají k obnově udržitelnosti platební bilance a fiskální udržitelnosti. K řešení možných nepříznivých důsledků nesplacení půjčky je určeno také dotování Záručního fondu pro vnější vztahy EU v souladu s pravidly upravujícími mechanismus tohoto záručního fondu.

2.2.2. Předpokládané metody kontroly

Viz bod 2.3 níže.

2.3. Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí

Útvary Komise zavedly program operačních hodnocení finančních okruhů a správních postupů ve všech třetích zemích, které jsou příjemci makrofinanční pomoci EU, jenž je v souladu s požadavky finančního nařízení o souhrnném rozpočtu EU. V potaz se berou také závěry dalších příslušných zpráv MMF a Světové banky.

Útvary Komise budou s podporou řádně pověřených externích odborníků pokračovat v provádění operačních hodnocení na ministerstvech financí a v centrálních bankách přijímajících zemí. Příslušné zprávy se týkají oblastí, jako jsou struktura a organizace řízení, řízení a kontrola finančních prostředků, bezpečnost IT systémů, kapacita interního a externího auditu, jakož i nezávislost centrální banky.

Navrhované nařízení obsahuje zvláštní ustanovení o předcházení podvodům. Každá operace makrofinanční pomoci bude podléhat ověřování, kontrole a auditu v rámci odpovědnosti Komise, včetně Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), a také ze strany Evropského účetního dvora. Ustanovení o předcházení podvodům se u každé operace makrofinanční pomoci zahrnou také do memoranda o porozumění.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU

3.1. Okruhy víceletého finančního rámce a dotčené výdajové rozpočtové linie

– Stávající rozpočtové linie výdajů

V pořadí okruhů víceletého finančního rámce a rozpočtových linií.

01 03 02 – Makroekonomická pomoc

Okruh víceletého finančního rámce	Rozpočtová linie	Druh výdaje	Příspěvek			
		RP/NRP ⁵	zemí ESVO ⁶	kandidátských zemí ⁷	třetích zemí	ve smyslu čl. 18 odst. 1 písm. aa) finančního nařízení
4	01 03 02 01 Makroekonomická pomoc	RP	NE	NE	NE	NE

01 04 01 14 – Poskytování prostředků pro záruční fond

Okruh víceletého finančního rámce	Rozpočtová linie	Druh výdaje	Příspěvek			
		RP/NRP	zemí ESVO	kandidátských zemí	třetích zemí	ve smyslu čl. 18 odst. 1 písm. aa) finančního nařízení
4	01 04 01 14 Poskytování prostředků pro záruční fond	RP	NE	NE	NE	NE

Záruční fond pro vnější vztahy musí být dotován podle nařízení o fondu, ve znění pozdějších předpisů. V souladu s uvedeným nařízením se prostředky na krytí půjček poskytují na základě nesplacené výše půjček ke konci roku. Záruční fond poskytuje záruku za tři typy vnějších půjček EU: ty, které poskytuje EIB v rámci svého mandátu pro poskytování úvěrů třetím zemím, úvěry Euratomu a makrofinanční pomoc.

Pokud jde o operace makrofinanční pomoci, je záruční fond spojen s rozpočtovou linií 01 04 01 04 – Záruka ES za půjčky Společenství získané na makrofinanční pomoc třetím zemím. Položka rozpočtu („p.m.“) v této linii odpovídá rozpočtové záruce za každou půjčku v rámci makrofinanční pomoci. Aktivována bude pouze tehdy, bude-li skutečně požadováno zaplacení záruky. S ohledem na dosavadní provádění pomoci se předpokládá, že zaplacení rozpočtové záruky nebude požadováno.

⁵ RP = rozlišené prostředky / NRP = nerozlišené prostředky.

⁶ ESVO: Evropské sdružení volného obchodu.

⁷ Kandidátské země a případně potenciální kandidátské země západního Balkánu.

Nové rozpočtové linie, jejichž vytvoření se požaduje: žádné.

3.2. Odhadovaný dopad na výdaje

3.2.1. Odhadovaný souhrnný dopad na výdaje

v milionech EUR (zaokrouhлено na 3 desetinná místa)

Okruh víceletého finančního rámce:	4	01 03 02 Makroekonomická pomoc 01 04 01 14 Poskytování prostředků pro záruční fond
---	---	---

v mil. EUR

GR ECFIN			2011 ⁸	2012	2013
• Operační prostředky (granty)					
Číslo rozpočtové linie: 01 03 02	Závazky	(1)	104,869	104,900	137,436
	Platby	(2)	88,700	88,500	116,000
• Z toho odhad prostředků správní povahy financovaných z rámce na zvláštní programy ⁹ : operační hodnocení a hodnocení <i>ex post</i>					
Číslo rozpočtové linie: 01 03 02	Závazky	(3)	0,700	0,600	0,600
	Platby	(4)	0,600	0,600	0,700
• Operační prostředky (půjčky)					
Číslo rozpočtové linie: 01 04 01 14	Závazky ¹⁰	(3)	138,880	260,170	200,000
	Platby ¹¹	(4)			58,320

Výše dotace je vypočítána na počátku roku „n“ jako rozdíl mezi cílovou částkou a hodnotou čistých aktiv fondu na konci roku „n-1“. Tato částka dotace je v roce „n“ převedena do předběžného rozpočtu na rok „n+1“ a vyplacena v jedné operaci na počátku roku „n+1“ z položky „poskytování prostředků pro záruční fond“ (rozpočtová linie 01 04 01 14). V důsledku toho se při výpočtu dotování fondu vezme v cílové částce na konci roku „n-1“ v úvahu 9 % skutečně vyplacené částky.

CELKEM prostředky z OKRUHU 4 víceletého finančního rámce	Závazky	=4+6	243,749	365,070	337,436
	Platby	=5+6	88,700	88,500	174,320

Okruh víceletého finančního rámce:	5	Správní náklady
---	----------	-----------------

⁸ Rok 2011 je rokem, kdy se má nařízení začít provádět. Od roku 2014 by částky měly být v souladu s novým víceletým rozpočtovým rámcem, který v daném roce začíná.

⁹ Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění operací makrofinanční pomoci.

¹⁰ Prostředky na všechny druhy půjček EU: EIB, Euratom a makrofinanční pomoc.

¹¹ Odhad prostředků na platby určených na půjčky v rámci makrofinanční pomoci pouze na základě dotace ve výši 9 % jejich nesplacené části v daném roce poté, co bylo provedeno vyplacení.

EUR

		2011 ¹²	2012	2013	CELKE M
GŘ ECFIN					
• Lidské zdroje		762 000	762 000	762 000	2 286 000
• Ostatní správní výdaje 01 01 02 11 01 – Výdaje na mise a reprezentaci		160 000	133 000	200 000	493 000
GŘ ECFIN CELKEM	Prostředky	922 000	895 000	962 000	2 779 000

CELKEM prostředky z OKRUHU 5 víceletého finančního rámce	(Závazky celkem = platby celkem)	922 000	895 000	962 000	2 779 000
--	----------------------------------	----------------	----------------	----------------	------------------

3.2.2. Odhadovaný dopad na prostředky správní povahy

3.2.2.1. Shrnutí

- ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití správních prostředků
- ☒ Návrh/podnět vyžaduje využití správních prostředků.¹³

Potřeby v oblasti správních prostředků budou pokryty ze zdrojů, které jsou již vyčleněny na řízení akce a/nebo byly přesunuty, a případně doplněny z dodatečného přidělu, který lze řídicímu GŘ poskytnout v rámci ročního přidělování a s ohledem na rozpočtová omezení.

3.2.2.2. Odhadované potřeby v oblasti lidských zdrojů

- ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití lidských zdrojů
- ☒ Návrh/podnět vyžaduje využití lidských zdrojů, jak je vysvětleno dále:

¹² Rok 2011 je rokem, kdy se má nařízení začít provádět. Od roku 2014 by částky měly být v souladu s novým víceletým rozpočtovým rámcem, který v tomto roce začíná.

¹³ Stávající zaměstnanci GŘ ECFIN odpovědní za operace makrofinanční pomoci.

Odhad vyjádřete v celých číslech (nebo zaokrouhlete nejvýše na 1 desetinné místo)

	2011 ¹⁴	2012	2013
Pracovní místa podle plánu pracovních míst (místa úředníků a dočasných zaměstnanců)			
Hospodářské a finanční záležitosti 01 01 01 (v ústředí a v zastoupeních Komise)	6,0	6,0	6,0
XX 01 01 02 (při delegacích)	-	-	-
XX 01 05 01 (v nepřímém výzkumu)	-	-	-
10 01 05 01 (v přímém výzkumu)	-	-	-
Externí zaměstnanci (v přepočtu na plné pracovní úvazky: FTE)¹⁵			
XX 01 02 01 (SZ, DZ, VNO z celkového rámce)	-	-	-
XX 01 02 02 (SZ, DZ, MOD, MZ a VNO při delegacích)			
XX 01 04 yy	- v ústředí		
	- při delegacích		
XX 01 05 02 (SZ, DZ, VNO v nepřímém výzkumu)			
10 01 05 02 (SZ, DZ, VNO v přímém výzkumu)			
Jiné rozpočtové linie (upřesněte)			
CELKEM	6,0	6,0	6,0

Potřeby v oblasti lidských zdrojů budou pokryty ze zdrojů GR, které jsou již vyčleněny na řízení operací makrofinanční pomoci a/nebo byly vnitřně přeobsazeny v rámci GR, a případně doplněny z dodatečného přidělu, který lze řídicímu GR poskytnout v rámci ročního přidělování a s ohledem na rozpočtová omezení. Náklady na zaměstnance, kteří jsou v zeměpisných sekcích zapotřebí pro navrhování a sledování makrofinanční pomoci, se odhadují na základě 50 % ročních výdajů na úředníka v platové třídě AD5–AD12 na každou operaci makrofinanční pomoci. Podle zkušeností z posledních pěti let se počítá průměrně s osmi pokračujícími nebo novými operacemi makrofinanční pomoci za rok. U podpůrných funkcí, včetně koordinace, finančního řízení, pomoci s operačními hodnoceními a hodnoceními *ex post* a sekretářských prací, se odhaduje, že budou představovat dodatečné náklady ve výši 50 % nákladů zeměpisných sekcí.

Popis úkolů:

Úředníci a dočasní zaměstnanci	Např. příprava memorand o porozumění a dohod o půjčce nebo o grantu, jednání s orgány a mezinárodními finančními institucemi, jednání s externími odborníky pro účely operačních hodnocení a hodnocení <i>ex post</i> , provádění kontrol a vypracovávání zpráv útvarů Komise, příprava postupů Komise souvisejících s řízením pomoci, včetně postupu projednávání ve výboru.
--------------------------------	---

¹⁴ Rok 2011 je rokem, kdy se má nařízení začít provádět. Od roku 2014 by částky měly být v souladu s novým víceletým rozpočtovým rámcem, který v tomto roce začíná.

¹⁵ SZ = smluvní zaměstnanec; DZ = dočasný zaměstnanec; MOD = mladý odborník při delegaci; MZ = místní zaměstnanec; VNO = vyslaný národní odborník.

Externí zaměstnanci	Nepoužije se.
---------------------	---------------

3.2.3. *Soulad se stávajícím víceletým finančním rámcem*

- ☒ Návrh/podnět je v souladu se stávajícím víceletým finančním rámcem.
- ☐ Návrh/podnět si vyžádá úpravu příslušného okruhu víceletého finančního rámce.
- ☐ Návrh/podnět vyžaduje použití nástroje flexibility nebo změnu víceletého finančního rámce¹⁶.

3.2.4. *Příspěvky třetích stran*

- Návrh/podnět nepočítá se spolufinancováním od třetích stran.

3.3. **Odhadovaný dopad na příjmy**

- ☒ Návrh/podnět nemá žádný finanční dopad na příjmy.
- ☐ Návrh/podnět má tento finanční dopad:
 - ☐ dopad na vlastní zdroje
 - ☐ dopad na různé příjmy

¹⁶ Viz body 19 a 24 interinstitucionální dohody.